

Simona-Elena Bernat
Zoltán Molnár

EDUCAȚIE MULTICULTURALĂ

Clasa a III-a și a IV-a

CENTRUL DE RESURSE PENTRU
DIVERSITATE ETNOCULTURALĂ

Cluj · 2007

EDUCAȚIE MULTICULTURALĂ

Clasa a III-a și a IV-a

ISBN-13: 978-973-86239-9-6

Simona-Elena Bernat

Zoltán Molnár

Cluj-Napoca, Fundația CRDE, 2006

Ediția a II-a, anul 2007

© CENTRUL DE RESURSE PENTRU DIVERSITATE
ETNOCULTURALĂ

© KING BAUDOUIN FOUNDATION

Coordonatori: Monica Călușer și Gábor Ádám

Lectori: Gabriel Andreescu și Monica Călușer

Corectură: Corina Bucea, Irina Nastasă și Ágnes Veres

Tehnoredactare: András Tánczos, Lineart S.R.L.

Coperta și grafica: Elemér Könczey și Levente Szekeres

Pozele au fost preluate din albumul fotografic *AlterImage*,
precum și din colecții private.

Această publicație este realizată cu sprijinul financiar
al Fundației King Baudouin în cadrul programului
„Minority Rights in Practice in South Eastern Europe”.

Tipărită cu sprijinul financiar al Guvernului României –
Departamentul pentru Relații Interetnice –
„Educație Multiculturală pentru elevi și profesori”.

Exemplar gratuit

Cuprins

Albanezii	4	
Armenii	6	
Bulgarii	8	
Cehii	10	
Croații	12	
Evreii	14	
Germanii	16	
Grecii	18	
Italianii	20	
Macedonenii	22	
Maghiarii	24	
Polonezii	26	
Românii	28	Membrii familiei mele 50
Romii	30	Familia mea vine din... . . . 52
Rușii-lipoveni	32	Mame și copii 54
Rutenii	34	Religia mea 56
Sârbii	36	Locuințele noastre 58
Slovacii	38	Comunitatea 60
Tătarii	40	Prieteni 62
Turcii	42	Băieți și fete 64
Ucrainenii	44	Rețete tradiționale 66
Chinezii	46	Real și imaginar 68
Arabii	48	Albumul clasei 70

Albanezii

477 albanezi.

Ploiești, Pitești.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Përshëndetje! [Părciëndetie]

Bună ziua! – Mirdita! [Mirdita]

Băiat – Djalë [Diale]

Fată – Vajzë [Vaize]

Învățător – Mësues [Măsues]

Învățătoare – Mësuese [Mësuese]

Curiozități:

Scriitorul Victor Eftimiu s-a născut în Albania, dar a trăit și creat în România. A fost colaborator apropiat al poetului Octavian Goga.

Skanderbeg*

În vremea aceea, cetatea Kruja făcea parte din Imperiul Otoman. Gheorghe Castriota, zis Skanderbeg, ca și alți albanezi din acea perioadă, slujise în oastea sultanului. Deși a ajuns în Imperiu ca ostatec, Skanderbeg s-a făcut remarcat prin calitățile sale de luptător, motiv pentru care a și reușit să câștige prețuirea sultanului și să ajungă la conducerea unei cetăți locuite de albanezi.

Era o noapte friguroasă de toamnă târzie. Un grup de 300 de călăreți albanezi se desprinseseră din oastea turcă și se îndreptară spre cetatea Kruja. Skanderbeg se afla în fruntea albanezilor.

Ostașii din turnurile cetății se îngrijorară văzând grupul care se îndrepta spre cetate. Când călăreții ajunseră mai aproape, ostașii îl recunoscuseră pe Skanderbeg și se liniștiră. Skanderbeg era bine cunoscut în garnizoană pentru faptele lui vitejești și pentru prețuirea de care se bucura la palatul sultanului.

Skanderbeg prezentă garnizoanei ordinul prin care fusese numit conducător al cetății. Noul comandant își preluă imediat postul. Seara îi cinsti pe toți soldații din garnizoană, invitându-i la masă.

În toiul nopții, comandantul dădu ordin să fie deschise porțile cetății. Albanezii pătrunseră în curtea cetății și cuceriră cetatea. Așa începu lupta pentru câștigarea independenței albanezilor.

* după Nicolae Ciachir și Gelcu Maksutovici

Întrebări:

- De ce nu a rămas Skanderbeg loial sultanului turc?
- Tu cum ai fi recuperat cetatea?
- Ce alte întâmplări asemănătoare cunoști?

Armenii

1.780 armeni.

București, Constanța, Gherla.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Vohciuin
Bună ziua! – Parev
Băiat – Mancî
Fată – Ahcic
Învățător – Usuțici
Învățătoare – Usuțciuhi

Curiozități:

Orașul Gherla din Transilvania a fost fondat ca oraș autonom de către armeni, în cea de-a doua jumătate a secolului al XVII-lea, sub denumirea de Armenopolis.

Legenda Mănăstirii Hagigadar

Prin preajma anului 1512 la Suceava trăiau doi frați armeni, din familia Donavakian. Cei doi frați aveau o moșie, care se afla nu departe de oraș. Ei aveau și multe animale, fiind renumiți negustori de vite. Lucrau împreună pământul pe care îl stăpâneau și se ocupau de vânzarea animalelor tot împreună, împărțind bucuriile și necazurile.

Odată au dat de un necaz. S-a întâmplat să nu plouă multă, multă vreme. Spicele se uscau pe câmp, iar animalele abia mai găseau iarbă cu care să se poată hrăni. Gospodarii începuseră să se teamă că nu vor mai avea cu ce să-și hrănească nici familiile, nici animalele.

Fratele mai mare s-a gândit să se roage lui Dumnezeu pentru a înceta seceta. Fratele mai mic, fără a vorbi cu cel mare, s-a gândit la același lucru. Amândoi s-au rugat Domnului, au fost ajutați și au scăpat cu bine.

În noaptea care a urmat, cei doi frați au avut, în somn, același vis: Domnul le-a vorbit și le-a spus să ridice o biserică pe un deal din apropiere. Impresionați foarte tare de faptul că au visat la fel, frații Donavakian au înălțat mănăstirea Hagigadar, din piatră fortificată.

Această mănăstire există și astăzi, la capătul dinspre Fălticeni al Sucevei. Hagigadar înseamnă „împlinirea dorințelor”.

Întrebări:

- De ce crezi că s-au rugat cei doi frați lui Dumnezeu?
- De ce crezi că frații Donavakian s-au rugat împreună?
- Tu ce nume i-ai fi dat mănăstirii?

Bulgarii

8.025 bulgari.

Timiș, Arad, Dâmbovița, București,
Constanța, Tulcea.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Здравей! [Zdravei]

Bună ziua! – Добър Ден! [Dobr Den]

Băiat – Момче [Momce]

Fată – Момиче [Momice]

Învățător – Учител [Ucitel]

Învățătoare – Учителка [Ucitelca]

Curiozități:

Bulgarii au în
calendarul sărbătorilor
și următoarele date
și evenimente:

24 Mai – Ziua culturii
și a scrierii
și 2 Iunie – Ziua
Eroului.

Fructul cel mai valoros

A fost odată un tată care avea trei feciori: Stoyan, Dilman și Velizar. Într-o zi îi chemă la el și le spuse:

– Am să vă dau fiecăruia câte o pungă cu galbeni. Mergeți în lume și căutați fructul cel mai valoros. Aceluia dintre voi care mi-l va aduce, am să-i dăruiesc jumătate din averea mea.

Feciorii au luat pungile cu galbeni și au pornit fiecare în trei părți diferite ale lumii ca să caute fructul cel mai de preț.

După trei ani s-au întors cu toții la tatăl lor.

Stoyan a adus un ciorchine de strugure, spunând că dintre toate fructele de pe pământ acesta este cel mai dulce.

Dilman i-a spus tatălui său că după părerea sa cel mai valoros fruct este cel mai rar. El a adus fructe care nu se găsesc în țara lor: nuci de cocos, portocale, curmale, banane.

Apoi bătrânul se întoarse spre Velizar și-l întrebă:

– Dar tu, fiule, ce mi-ai adus? De ce te-ai întors cu mâinile goale?

– Este adevărat, tată, că m-am întors cu mâinile goale, însă banii pe care mi i-ai dat nu i-am risipit pe fructe scumpe, ci m-am înscris cu ei la școală. Trei ani de zile am tot învățat. Fructele pe care le-am cules nu se văd, pentru că ele se află în inima și în mintea mea. Cred, tată, că acestea sunt fructele cele mai valoroase...

Tatăl se bucură și îi zise:

– Tu mi-ai adus fructele cele mai scumpe. Nu există fruct mai valoros decât învățătura.

Întrebări:

- Ce crezi despre alegerea fructului făcută de către Stoyan, Dilman și Velizar?
- Tu cu ce fruct te-ai fi întors?
- Dacă ai fi fost tatăl băieților ce fruct ai fi preferat?

Cehii

3.941 cehi.

Bihor, Arad, Timiș, Caraș-Severin etc.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Ahoj! [Ahoi]

Bună ziua! – Dobrý den! [Dobri den]

Băiat – Chlapec [Clapeț]

Fată – Dívka [Divca]

Învățător – Učitel [Ucitel]

Învățătoare – Učitelka [Ucitelca]

Curiozități:

Cehilor le place foarte mult să mănânce gris cu lapte. Îl consumă nu numai copiii mici, ci întreaga familie. Mai ales în satele cehi din România, la micul dejun adeseori toată familia mănâncă gris cu lapte.

Ulcică, fierbe!*

Trăiau odată, la marginea pădurii, o văduvă săracă împreună cu fiica ei. Tot ce aveau erau câteva găinușe.

Văduva aduna vreascuri și fragi, iar fata mergea la piață să vândă câteva ouă și să cumpere un colț de pâine.

Într-o zi bătrâna se îmbolnăvi și fata plecă în pădure. Umplu un ulcior cu fragi și, fiind amiază, se pregăti să mănânce. Deodată apăru lângă ea o femeie în zdrențe, care îi ceru o bucățică de pâine. Fata îi dădu cu plăcere toată pâinea.

După ce mănăcă, femeia îi spuse:

– Pentru bunătatea ta, eu te răsplătesc cu această căniță. Când ajungi acasă pune-o pe masă, spune doar „Ulcică, fierbe!” și vei avea mâncare suficientă. Când crezi că este destul, spui „Ulcică, ajunge!” și se va opri. Să nu uiți ce ai de spus ca ulcica să se oprească!

Ajunsa acasă, fata puse ulcica pe masă și îi spuse: „Ulcică, fierbe!” și îndată în ulcică începu să fiarbă griș cu lapte și să tot crească până se umplu ulcica. Atunci fata îi spuse: „Ulcică, ajunge!” și ulcica se opri. Văduva și fata mâncară gris cu lapte dulce și aromat pe săturate.

A doua zi, fata plecă la piață și stătu până seara. Mama sa luă ulcica și spuse: „Ulcică, fierbe!”. Se duse să-și ia lingura și farfuria, dar la întoarcere grișul curgea pe masă, de pe masă pe scaun, pe jos și afară. Cine știe ce s-ar fi întâmplat dacă în acel moment nu s-ar fi întors fata de la piață să strige: „Ulcică, ajunge!”.

Pe drum cresc un munte uriaș, iar țăranii care se întorceau seara cu căruțele spre casă fură nevoiți să-și croiască drumul mâncând grișul din calea lor.

* după Karel Jaromir Erben

Întrebări:

- De ce crezi că e nevoie de două porunci pentru ulcică?
- Tu cum ai folosi ulcica fermecată?
- De ce crezi că le place cehilor grișul cu lapte, dulce și aromat?

Croații

6.807 croați.

Caraș-Severin, Timiș etc.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Zdravo! [Zdravo]

Bună ziua! – Dobar dan!

[Dobar dan]

Băiat – Mladić [Mladici]

Fată – Djevojka [Dievoica]

Învățător – Učitelj [Uciteli]

Învățătoare – Učiteljica

[Ucitelița]

Curiozități:

Olăritul și broderiile sunt două exemple de artă tradițională pe care croații le cultivă cu predilecție. Unul dintre motivele populare foarte des întâlnite este cel floral.

Trei leneși

A fost odată, demult, o împărăție mare. Dușan, craiul ei, era un om neîndurător cu cei leneși. Într-o zi a auzit că undeva în împărăția lui trăiau trei oameni leneși care mureau de foame, deoarece nu voiau să muncească cu nici un chip. Slujitorii i-au povestit craiului că acești oameni nu vor nici să mănânce de leneși ce sunt.

Dușan a rămas pe gânduri și și-a făcut un plan. A cerut slujitorilor ca cei trei leneși să fie aduși la curte. În ziua următoare cei trei leneși au fost aduși și au primit o casă unde să locuiască și niște servitori care să le dea de mâncare.

Leneșii stăteau toată ziua, fără să se miște. Când li se dădea mâncarea, nici măcar nu întorceau capul să vadă ce primesc, ci se gândeau că omul a fost blestemat când i-a fost dat să mănânce. Craiul mergea deseori să-i viziteze pe cei trei, dar fără să observe vreo schimbare.

După câteva zile, Dușan le-a spus slujitorilor:

– Mâine dimineată cei trei leneși se vor scula singuri, vor ieși din casă și vor începe să muncească.

A doua zi, craiul a poruncit să se dea foc casei în care locuiau cei trei. Când focul a cuprins întreaga casă, unul dintre leneși a spus încet:

– Arde... arde casa. Hai să fugim...

– E prea obositor... a spus al doilea.

– Doamne! Cum de nu vi-i lene să vorbiți, a spus al treilea.

Cei trei leneși au ars împreună cu casa.

Întrebări:

- Ce crezi despre metoda folosită de Dușan pentru a îndrepta leneșii?
- Cum ar putea fi oamenii schimbați?
- Ce crezi despre comportamentul celor trei în timpul focului?

Evreii

5.785 evrei.

București, Timiș, Iași, Cluj, Bihor, Arad,
Suceava, Bacău, Neamț, Galați.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – שלום [Șalom]
Bună ziua! – יום טוב [Yom tov]
Băiat – בן [Ben]
Fată – בת [Bat]
Învățător – מורה [More]
Învățătoare – מורה [Mora]

Curiozități:

În limba ebraică
direcția în care se
mișcă privirea atunci
când se citește un text
este de la dreapta spre
stânga.

Călătorie prin deșert

După ce poporul evreu condus de Moise și Aron a reușit să plece din Egipt, a răătăcit timp de patruzeci de ani prin deșert.

La o jumătate de lună de la plecarea din Egipt, oamenilor începuse să li se pară greu drumul prin deșert. Au început să spună că ar fi preferat să rămână sclavi în Egipt, decât să fie liberi și flămânzi în deșert. Dumnezeu l-a chemat pe Moise și i-a spus:

– Voi ploua pâine din cer. Să iasă oamenii și să adune în fiecare zi atât cât au nevoie pentru acea zi, iar în ziua a șasea să adune dublu.

Seara, Moise i-a anunțat pe oameni de promisiunea Domnului, iar a doua zi dimineată pustia era acoperită cu ceva mărunț, ca niște bucăți de grindină, de culoare albicioasă. Oamenii au adunat mana măsurând cu omerul*.

Moise i-a sfătuit să nu lase nimic pe a doua zi, însă unii dintre ei nu au ascultat. Tot ce au lăsat pe a doua zi, însă, s-a stricat peste noapte și nu a mai putut fi mâncat.

În cea de-a șasea zi, Moise le-a spus oamenilor să adune cât pentru două zile, iar mana astfel adunată nu s-a mai stricat. Unii oameni însă au ieșit pe câmp și în ziua a șaptea, dar nu au găsit nimic de cules.

După aceste experiențe, oamenii s-au obișnuit să aibă șase zile lucrătoare și să păstreze a șaptea zi pentru odihnă.

Fiii lui Israel au numit grăunțele mană. Mana era albă, ca sămânța de coriandru, iar la gust era dulce ca turta cu miere.

* Omerul este o unitate de măsură pentru volum. Un omer este echivalentul a aproximativ 2 litri.

Întrebări:

- De ce credeți că religiei practicate de evrei i se spune mozaism?
- Cu ce eroi ai altor popoare se aseamănă Moise?
- Ce elemente ale imaginilor de pe pagina anterioară vă atrag atenția?

Germanii

59.764 germani.

Timiș, Sibiu, Satu Mare, Caraș-Severin, Brașov etc.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Hallo! [Halo]
Bună ziua! – Guten Tag!
[Gutăn tag]
Băiat – Junge [Iunghe]
Fată – Maedchen [Medhien]
Învățător – Lehrer [Lerăr]
Învățătoare – Lehrerin
[Lerărin]

Curiozități:

Hamburgerii sunt un fel de mâncare care provine din orașul german Hamburg. Ei s-au răspândit pe glob cu rapiditate și puțină lume mai face astăzi legătura între numele orașului și denumirea felului de mâncare.

Flautul fermecat

Cândva, cu foarte mulți ani în urmă, orașul Hameln din Germania s-a umplut de șobolani. Erau atât de mulți încât nici pe stradă nu se putea umbla din cauza lor.

Locuitorii orașului au încercat toate metodele de a scăpa de șobolani, fără a reuși însă. Conducătorii orașului au decis ca locuitorii să părăsească orașul. Nimeni nu avea voie să își ia cu el averea.

Tocmai când oamenii se pregăteau să plece din oraș, s-a aflat despre sosirea unui flăcău străin. Se spunea despre el că ar putea scăpa orașul de șobolani. Când orășenii au vorbit cu tânărul, acesta le-a cerut o mulțime de bani. În cele din urmă, au căzut de acord asupra prețului.

Flăcăul și-a scos fluierul și a ademenit toți șobolanii în râul Weser. După aceea, a mers la conducătorii orașului pentru a-și primi recompensa. Orășenii, după ce au scăpat de șobolani, s-au gândit să nu-i mai plătească flăcăului.

Tânărul a început să cânte din nou din fluier și a ademenit toți copiii din oraș după el. Părinții au plâns, însă fără folos. Copiii nu s-au oprit din mers și l-au urmat pe flăcău până în Transilvania.

Se spune că acei copii ajunși în Transilvania sunt strămoșii sașilor din aceste locuri.

Întrebări:

- Oare de ce s-au adunat atât de mulți șobolani în Hameln?
- De ce crezi că flăcăul și copiii s-au oprit pe teritoriul Transilvaniei?
- Cum te simți când ești departe de părinții tăi?

Grecii

6.472 greci.

București, Tulcea, Constanța, Brăila, Galați,
Hunedoara, Bacău, Dolj.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Γεια [Gia]

Bună ziua! – Καλημέρα
[Calimera]

Băiat – Αγόρι [Agori]

Fată – Κορίτσι [Coritsi]

Învățător – Δάσκαλος
[Dascalos]

Învățătoare – Δασκάλα
[Dascala]

Curiozități:

Cultura *greacă* mai este denumită și *elenă*. Un scriitor român de etnie elenă foarte cunoscut este Ion Luca Caragiale. El a scris multe piese de teatru, făcându-se remarcant mai ales prin comedii.

Cocoșul, soarele și luna

Cu mii și mii de ani în urmă, cocoșul, soarele și luna trăiau în împărăția cerului ca trei frați. Cel mai vesel dintre ei era cocoșul. Cânta de dimineața până seara. Nici soarele nu era o fire posomorâtă. Dar veșnic mohorâtă și supărată era luna.

Într-o zi, luna se înfurie pe bietul cocoș, fiindcă nu-i cânta precum îi era ei voia, și nici una, nici două, îl lovi atât de tare, de-l rostogoli din cer direct pe pământ. Când apărură soarele să vadă ce se întâmplase cu cocoșul, auzi cele petrecute și se gândi să-l răzbune.

– Lună, tu care ești mereu rea și urâcioasă, ba chiar răzbunătoare, să știi că nici cu mine nu vei mai trăi alături, de azi încolo, îi strigă soarele.

– Ei bine, eu sunt așa cum ai spus tu, dar tu care ești veșnic strălucitor, tu care din căldura ta încălzești inimile tuturor din jur, de ce vrei să mă pedepsești?

– Nu te mai pedepsesc. Fie! Dar, de azi înainte, tu vei domni peste noapte, iar eu peste zi. Drumurile noastre se vor despărți pe veșnicie. Iar cocoșul va ști aceasta și se va trezi odată cu venirea mea în zori, va cânta de bucurie și va bate din aripi, pe când la venirea ta se va grăbi să se ascundă.

Și așa a rămas de atunci până azi. De câte ori simte cocoșul apropierea soarelui, se grăbește să trâmbițeze zorile. Și de câte ori presimte apropierea lunii, se grăbește să se ducă la culcare, să n-o mai vadă pe cea care l-a azvârlit din cer.

Întrebări:

- Cu care dintre personaje ești de acord? De ce?
- Ce trăsătură a fiecărui personaj îți place cel mai mult?
- Tu cum procedezi când ai un conflict cu cineva?

Italianii

3.288 italieni.

Hunedoara, Neamț, Galați.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Ciao! [Ciao]

Bună ziua! – Buon giorno!

[Buon giorno]

Băiat – Ragazzo [Ragațo]

Fată – Ragazza [Ragața]

Învățător – Maestro [Maestro]

Învățătoare – Maestra [Maestra]

Curiozități:

Bucătăria italiană este una dintre cele mai apreciate în întreaga lume. Pe lângă diferitele sortimente de paste, pizza și deserturi, bucătăria italiană a introdus și o băutură din cafea, numită cappuccino. Denumirea „cappuccino” provine de la călugării capucini, care purtau robă maronie, de culoarea cafelei.

Țăranul, ursul și vulpea

Pe când își ara câmpul, un țăran se pomeni pe neașteptate cu un urs mormăind în spatele lui:

– Pregătește-te, că te mănânc!

– Lasă-mă, ursule, doar până sădesc un câmp cu sfeclă. Tu îți vei lua din ea câtă o să vrei, căci mie îmi vor ajunge doar rădăcinile, îl rugă Antonio.

– Bine, se învoi ursul.

La timpul potrivit, ursul veni să-și ridice recolta. Imediat își dădu seama că a fost păcălit de țăran.

– Omule viclean, m-ai dus de nas! Te mănânc!

– Ai dreptate, ursule! Mai dă-mi răgaz să ar și să semăn pământul cu grâu și de data asta ale tale vor fi rădăcinile, îi promise Antonio.

Și de data aceasta țăranul îl păcăli pe urs, el luând din nou partea bună a recoltei. Ursul nu mai ascultă promisiunile țăranului și spuse că va veni după-masă ca să îl mănânce.

După ce plecă ursul, trecu pe acolo o vulpe.

– Ce e cu tine, omule, de ce ești așa de posomorât?

– Aștept să se întoarcă ursul să mă mănânce.

– Ce-mi dai dacă te salvez? Întrebă vulpea. Îmi dai doi pui grași?

Antonio se înțelese cu vulpea și așteptă să vină ursul. Vulpea se îmbracă în haine de vânător și sperie ursul.

– Ei, unde-s puii cei grași? Întrebă vulpea.

Doi câini se repeziră asupra vulpii, iar ea fugi mâncând pământul. Țăranul nostru scăpă cu viață, economisind și cei doi pui grași, făgăduiți ca răsplată vulpii. De atunci, însă, toate vulpile nu se gândesc decât să răzbune soarta surioarei lor păcălite, punând laba pe orice pui, rotofei sau nu, care le iese în cale.

Întrebări:

- Cum a reușit Antonio să scape cu viața și cu averea?
- Dacă ai fi fost ursul, cum ai fi procedat?
- Ce crezi că a simțit vulpea când a fost păcălită?

Macedonenii

695 macedoneni.

Timiș, Constanța, Dolj, Mehedinți, București.

Să învățăm cuvinte:

Bună ziua! – Добар ден!

[Dobar den]

Salut ! – Здраво! [Zdravo]

Băiat – Момче [Momce]

Fată – Девојче [Devoice]

Învățător – Наставник

[Nastavnic]

Învățătoare – Наставничка

[Nastavnicica]

Curiozități:

În afară de Paști, macedonenii sărbătoresc celelalte evenimente religioase cu 13 zile după români. Crăciunul îl serbează în 7 ianuarie, iar Anul Nou în 14 ianuarie.

Cocoșul și vulpoiul

Era o dată un cocoș bătrân, care obișnuia să păzească găinile din ograda lui stând cocoțat pe o creangă deasupra cuibarului. În fiecare dimineață se urca pe creangă și privea atent în toate părțile pentru a vedea la timp orice pericol ce ar fi putut amenința liniștea ogrăzii.

Într-o dimineață, după ce tocmai se instalase în punctul de veghe, cocoșul zări un vulpoi dând târcoale ogrăzii. Acesta aproape că ajunsese până la coteț, când îl zări pe cocoșul de deasupra cuibarului și se opri:

– A! Ce bine că ești aici, îi spuse vulpoiul cocoșului. Tocmai am aflat o veste bună și mă bucur să ți-o spun și ție: s-a încheiat o pace veșnică între toate animalele din lume. De acum încolo nu ne vom mai ucide unele pe altele. Haide și tu jos să sărbătorim și să ne îmbrățișăm.

Bătrânul cocoș îi răspunse zâmbind:

– O să cobor imediat, dar stai puțin că văd ceva în depărtare... Sunt doi ogari... Aleargă înspre noi. Cred că au aflat și ei vestea cea bună și vin să sărbătorim împreună.

– Chiar acum nu mai pot să aștept. Poate că ogarii nu au aflat încă vestea... spuse vulpoiul și o rupse la fugă.

– Vezi cât de greu îi este minciunii când dă peste o minciună și mai mare? strigă cocoșul de pe creangă după vulpoi.

În ogradă izbucniră hohote de râs și cotcodăcături voioase.

Întrebări:

- Cum altfel ar fi putut reacționa cocoșul la descoperirea minciunii vulpoiului?
- Tu ce dorești să protejezi de pericole?
- Ce crezi că au dreptul oamenii să facă pentru a-și apăra proprietatea?

Maghiarii

1.431.807 maghiari.

Harghita, Mureș, Bihor, Covasna,
Cluj, Sălaj, Satu-Mare, etc.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Szia! [Sio]

Bună ziua! – Jó napot!

[Io nopot]

Băiat – Fiú [Fiu]

Fată – Lány [Lani]

Învățător – Tanító [Tonito]

Învățătoare – Tanítónő
[Tonitoneo]

Curiozități:

I

Pentru maghiari ziua
femeii și ziua mamei
sunt două sărbători
diferite. Ziua femeii
este pe data de
8 martie ca și la alte
popoare, iar ziua
mamei este
întotdeauna în prima
duminică din luna mai.

Cerbul fermecat

Cândva, pe stepele întinse de la răsărit, trăia un domnitor pe nume Nimrod, care avea doi feciori: Hunor și Magor.

Într-o zi frumoasă, cei doi băieți, împreună cu câte cincizeci de viteji fiecare, porniră la vânătoare. Trecând pe lângă un pârau, feciorii zăriră un cerb minunat. Atât de mult le plăcu încât hotărâră să-l prindă. Cerbul alergă neobosit peste dealuri și văi. Flăcăii abia reușiră să-l urmărească. Pe înserate, ajunseră într-un loc mlăștinos, unde cerbul dispăru.

Oboșiți, frații hotărâră să nu-l mai caute. Uitându-se unde erau, văzură frumusețea de pământ din jur: iarba înaltă, pomii bogați în roade, tot câmpul plin de flori. Nu mai văzuseră un astfel de loc până atunci. Își ridicară corturile hotărâți să rămână acolo.

A doua zi porniră călare să cunoască mai bine locul. Trecând pe lângă o pădurice, auziră râsete cristaline și voci gingașe de femei cântând. Intrând în pădurice, văzură un grup de fete frumoase foc dansând în cerc. Atât de mult le plăcură fetele voioase și sprintene încât le luară lângă ei pe cai și le duseră în tabără. Două dintre fete erau chiar fiicele domnitorului din țara aceea. În aceeași seară ținură și nunțile.

Feciorii își întemeiară familii în țara lor cea nouă. După o vreme, acele meleaguri nu mai fură destul de încăpătoare pentru urmașii celor doi feciori și ai vitejilor lor. Fură nevoiți să pornească mai departe, în căutarea unor locuri la fel de frumoase, mai spre vest.

Astfel, urmașii lui Hunor și Magor ajunseră până în Europa de azi. Din ei au crescut strămoșii hunilor și ai maghiarilor care s-au stabilit și pe teritoriul Transilvaniei.

Întrebări:

- Ce legătură este între numele feciorilor și cele ale celor două popoare: hunii și maghiarii?
- De ce credeți că i-a condus cerbul fermecat în acel loc?
- Ce alte întâmplări asemănătoare cunoașteți?

Polonezii

3.559 polonezi.

Suceava, București, Hunedoara, Timiș.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Salutować!

[Salutovaci]

Bună ziua! – Dobry dzień!

[Dobri gieni]

Băiat – Chłopiek [Chlopiec]

Fată – Dziewczyna [Gievcina]

Învățător – Nauczyciel

[Naucițiel]

Învățătoare – Nauczyciel

[Naucițiel]

Curiozități:

Sărbătorile cele mai importante ale polonezilor din România se leagă de Nașterea și Învierea Mântuitorului. La Lăsata Secului (Zapusty) au loc întâlniri la Casele Polone și se servesc mâncăruri tradiționale: bigos (mâncare de varză cu carne, cârnați, afumătură) și gogoși.

Povestea inului

Era odată o țară foarte mare și foarte bogată. Regele era nemulțumit, pentru că în țara lui nu se găsea aur. Locuitorii nu prea aveau cu ce să se îmbrace. Doar bogații aveau haine din piele și din mătăsuri aduse de departe.

– Dacă aş avea aur – ofta regele – nimic nu mi-ar lipsi nici mie și nici poporului meu.

Într-o zi regele se întâlnește cu niște negustori. Unul dintre ei îi oferă niște semințe din care va crește aur. Regele se bucură și în ziua următoare le și semănă. Din semințe nu se face aur însă, ci cresc o plantă necunoscută de oameni.

Regele poruncește slujitorilor să taie plantele, să le bată și să le arunce în apă. Apoi ordonă să fie căutat bătrânul care i-a dat semințele. Ca să uite de supărare, regele se plimbă pe malul lacului și zărește plantele în apă. Poruncește să fie aruncate undeva departe în pădure. Mergând la vânătoare găsește plantele uscate. Poruncește din nou să fie bătute și aruncate departe. Plecând într-o vizită mai lungă, regele găsește din nou plantele.

Când fu găsit negustorul de la care primise semințele, regele poruncește să fie dus la închisoare împreună cu plantele. Negustorul, ajutat de o fată pe nume Rozia, face din firele de plantă o pânză nemaivăzută de frumoasă, pe care o dăruiește drept dar de nuntă fiicei regelui. Regele, văzând pânza cea frumoasă, se bucură și-l eliberează. Negustorul îi spune regelui că a făcut întocmai ceea ce trebuia cu planta aceea pentru a fi la fel de prețioasă ca aurul.

Regele își cere iertare, și-i mulțumește bătrânului:

– Eu doream aurul, iar tu mi-ai dat un lucru și mai de preț. Pentru că aurul l-ar folosi cei bogați, dar inul va rămâne celor nevoiași.

Întrebări:

- Ești de acord cu afirmația împăratului că inul este mai valoros decât aurul? De ce?
- Câte persoane contribuie la obținerea pânzei de in?
- Ție ți-ar fi plăcut să primești aur sau in?

Românii

19.399.597 români.

21 680 974 locuitori ai României.

Să învățăm cuvinte:

Salut!
Bună ziua!
Băiat
Fată
Învățător
Învățătoare

Curiozități:

Una dintre tradițiile românești de primăvară este mărțișorul. În ziua de 1 Martie băieții dăruiesc fetelor obiecte mici, legate de un fir împletit din roșu și alb, ca simbol al sosirii primăverii.

Legenda Mureșului și a Oltului

Undeva în Munții Carpați, trăiau odată un crai și o crăiasă. Ei aveau doi copii care semănau mult între ei, dar erau și destul de diferiți. Se jucau mult împreună, însă se și certau destul de des. Unul dintre băieți era mai calm, iar celalalt era mai iute din fire.

Când copiii crescuseră și deveniseră tineri, tatăl lor fu nevoit să plece la război și dispăru pe câmpul de luptă. Chiar și după această întâmplare tristă, copiii tot se certau între ei.

Mama băieților era foarte supărată și plângea mult după crai.

Văzându-și mama plângând, cei doi băieți se gândiră să nu se mai certe și plănuiră să pornească împreună în căutarea tatălui lor.

Amândoi fură de acord să plece la drum, însă nu reușiră să se înțeleagă în ce direcție să meargă, astfel că fiecare plecă pe un alt drum. Băiatul mai liniștit porni spre miazănoapte, iar cel mai iute din fire porni spre miazăzi. După o vreme, băiatului mai liniștit i se făcu dor de fratele său și se întoarse să-l caute. Merse o vreme spre miazăzi, însă nu își găsi fratele și hotărî să se îndrepte spre apus.

Crăiasa află de plecarea celor doi băieți de la un sol, căci ei păstrasera secretul asupra planului lor. Mama băieților se îngrijoră foarte tare în privința sorții copiilor săi și se rugă lui Dumnezeu să aibă grijă de ei. Dumnezeu îi ascultă rugăciunea și îi transformă pe cei doi băieți în râuri. Băiatul liniștit deveni Mureșul, iar cel iute din fire deveni Oltul.

Cele două râuri acoperă o bună parte din teritoriul României, Oltul fiind chiar cel mai lung râu care curge în întregime în țara noastră. Cursul Mureșului este lin, iar cel al Oltului tumultuos.

Întrebări:

- Cum ai descrie relația dintre cei doi frați?
- Cum este relația ta cu frații sau surorile tale?
- Ce alte întâmplări asemănătoare cunoști?

Romii

535.140 romi.

Mureș, București, Bihor,
Sibiu, Dolj, Cluj, Brașov.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Te aves baxt! [Te aves baht]
Bună ziua! – Lačo des! [Lacioo dies!]
Băiat – Čhavo [Ciavoo]
Fată – Čhaj [Cei]
Învățător – Siklarno [Sicliarnio]
Învățătoare – Siklarni [Sicliarnii]

Curiozități:

Romii se împart în mai multe neamuri: gaborii (romii din Transilvania), lăutarii (cântăreți), florarii (vânzători de flori), geambașii (comercianți de cai), rudarii (prelucrează aurul), argintarii (prelucrează argintul) etc.

Țara pierdută*

Cândva demult romii aveau țara lor sub colțul cerului. Cât timp a trecut de atunci doar pământul poate spune.

Pe vremea aceea, șatra era așezată pe marginea râului. Corturile erau în linie, unul lângă altul. Bărbații prindeau pește sau băteau cu ciocanul, iar femeile găteau și aveau grijă de ceilalți.

Într-o zi liniștită de vară ghicitoarele simțiră că o mare primejdie este aproape și anunțară vestea rea tuturor. O furtună cumplită începu, zeii aruncară apă și foc asupra pământului toată noaptea. Caii se speriară, iar oamenii miloși îi primiră în corturile lor.

Dimineața toate recoltele erau distruse.

– Ce vom mânca acum?

– Nu vă speriați, spuse Bulibașa. Vom prinde pește din râu până când vom putea iar să lucrăm pământul.

Oamenii plecară la râu, cu năvoadele, ca să prindă pește. Deși plouase mult, apa râului era limpede, însă nici un pește nu se vedea în ea. Cinci zile au căutat degeaba. Nimeni nu avea ce mânca, nici oamenii, nici caii.

– Trebuie să facem ceva!

– Prindeți caii la căruță, spuse Bulibașa. Vom merge în altă țară să ne căutăm hrană până când se retrag apele de pe pământul nostru.

Romii umblară mulți ani prin multe țări. Când plănuiră să se întoarcă în țara lor, nimeni nu mai știa unde este aceasta. Ghicitoarele anunțară că țara lor a fost înghițită de ape și că este pe veci pierdută.

Timpul a trecut, oamenii au învățat să trăiască în alte locuri, dar în sufletul lor păstrează amintirea. De atunci, țara fiecăruia este acolo unde a văzut lumina zilei.

* după Luminița Mihai Cioabă

Întrebări:

- Cum ai fi procedat în locul Bulibașei ca să-ți ajuti poporul?
- Unde crezi că ar putea fi țara pierdută?
- Cum ai defini tu cuvântul țară?

Rușii-lipoveni

35.791 ruși-lipoveni.

Tulcea, Constanța, Brăila, Iași, Suceava.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Привет [Privet!]

Bună ziua! – Добрый день
[Dobrii deni!]

Băiat – Мальчик [Malcic]

Fată – Девочка [Devușca]

Învățător – Учитель [Ucitel]

Învățătoare – Учительница
[Ucitelnița]

Curiozități:

Foarte mulți
ruși-lipoveni trăiesc
în zona de deltă
a Dunării și sunt
considerați foarte buni
pescari.

Neascultătorul Ivanușka și vrăjitoarea

Trăiau odată într-un sat de pescari o femeie necăjită și băiețelul ei, pe care-l chema Ivanușka. Ivanușka era atât de neastâmpărat, încât niciodată n-asculta de povește, nu-și ajuta mama la treburi și nu voia să rămână acasă atunci când ea pleca la lucru.

Într-o zi, după ce maică-sa plecă la lucru, băiatul plecă și el de acasă la Dunăre, să se plimbe cu barca. Veni o furtună mare și-l duse departe de mal, într-un loc necunoscut de el. Ivanușka se pomeni singur în împărăția tânțarilor, care îl înțepau fără milă. Adormi cu greu și spre ziuă, când se trezi, își dădu seama că se află în deltă. Începu să plângă și se opri doar atunci când auzi un glas de femeie spunându-i:

– De ce te smiorcăi, băiețelule? Mai bine vino încoace, să-ți dau de mâncare și să-ți potolesc setea.

Se apropie de glasul auzit și fu prins de o vrăjitoare, care îl duse în casa ei, ca să-l îngrașe și să-l dea apoi de mâncare copiilor ei. În aceeași zi vrăjitoarea prinse și o fetiță în deltă, pe Alionușka, pe care o puse să gătească pentru ea și copiii ei. După vreo nouă zile vrăjitoarea hotărî să-l mănânce pe Ivanușka. Îi spuse fetei să pună lemne pe foc, după care se culcă. În acest timp Alionușka îl eliberă pe Ivanușka și apoi o aruncară pe vrăjitoare în foc.

Cei doi copii reușiră să scape de copiii vrăjitoarei ajutați de niște găște. Sosiră cu bine acasă. Mama lui Ivanușka era foarte tristă crezând că rămăsese fără băiat.

Ivanușka ceru iertare mamei sale pentru că n-a ascultat-o și-i povesti cele întâmplate.

Întrebări:

- De ce crezi că Alionușka îl ajută pe Ivanușka?
- Ce crezi că va face Alionușka mai departe?
- Cum își poate o persoană răscumpăra greșelile pe care le-a făcut față de altcineva?

Rutenii

257 ruteni.

Maramureș, Suceava, Hunedoara, Alba, Prahova, Cluj.

Curiozități:

Rutenii au fost la origine oameni de munte, meșteri pricepuți ai prelucrării lemnului, ridicând biserici impunătoare ce au dăinuit veacurilor.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Здравя [Zdravia]

Bună ziua – Добри день
[Dobri deni]

Băiat – Хлопец [Hlopeț]

Fată – Діука [Diuka]

Învățător – Учитель
[Uceteli]

Învățătoare – Учителька
[Ucetelica]

Tambalul*

În seara aceea norii acoperiseră cerul cu o pătură întunecată. Zgomotul tunetelor se auzea destul de puternic și destul de aproape, dar Petro se hotărî să-și continue drumul.

De dimineață Petro simțise nevoia să plece spre pădure. Se trezise cu o imagine în minte, pe care simțea că trebuie să o aducă în realitate. Imaginea aceea arăta un anume soi de lemn, care scotea sunete atât de plăcute!

Petro era un meșter în lemn cu experiență. În existența lui cioplise multe instrumente muzicale. De data aceasta însă, dorea un instrument cum nu se mai văzuse, care să producă o muzică așa ca a naturii. Știa cu când era mic că nu toți arborii din pădure aveau esența potrivită pentru un instrument muzical. Avea nevoie de un lemn care să producă rezonanță, un lemn precum arțarul, fagul sau un alun. Când fusese foarte mic, Petro auzise de la bunicul său că cele mai bune instrumente muzicale ies din lemnul pe care a căzut lumina trăznetului.

Petro înainta prin pădurea care arăta ca și când ar fi fost noaptea târziu. Rar de tot sclipea câte o umbră de lumină, de la fulgerele care brăzdau cerul. Parcă sunetele se auzeau tot mai tare și lumina se vedea tot mai aproape.

Deodată un zgomot puternic se auzi și o lumină țâșni printre nori, oprindu-se chiar la doi pași, într-un arbore subțire și nu prea înalt. Petro recunoscu imaginea cu care se trezise dimineață și își pregăti securea. Acela era arborele, un alun mângâiat de vânturi și încălzit de soare.

Din alun Petro făcu primul lui țambal. Sunetele lui aminteau de bătaia vânturilor, de zgomotul ploilor și încălzeau auzul celor care ascultau, așa cum razele soarelui încălziseră alunul de pe cărarea din pădure.

* după Victor Sostak

Întrebări:

- De ce ascultase Petro legendele spuse de bunicul său?
- Tu ce povești știi de la bunicii tăi?
- Ce rol crezi că are muzica în viața oamenilor?

Sârbii

22.561 sârbi.

Timiș, Caraș-Severin, Arad, Mehedinți,
București, Dâmbovița, Hunedoara.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Здраво [Zdravo!]

Bună ziua! – Добар дан
[Dobar dan!]

Băiat – Дечак [Deciac]

Fată – Девојка [Devoica]

Învățător – Учителъ [Uciteli]

Învățătoare – Учителница
[Ucitelița]

Curiozități:

Cei mai mulți sârbi de pe teritoriul României trăiesc în zona Banatului. Centrul cel mai important al vieții culturale sârbești este orașul Timișoara. Unul dintre cele mai importante evenimente pe care comunitatea sârbilor din România îl celebrează este sărbătorirea Sfântului Sava.

Prințul și balaurul

Într-o zi frumoasă de vară trei feciori de împărat au plecat la vânatoare în pădure. După un timp s-au despărțit. Feciorul cel mare a văzut un iepure și l-a urmărit până a ajuns la un pod, unde a văzut că iepurele a intrat într-o moară. Intrând după el, în locul iepurelui a găsit un balaur care l-a înghițit pe loc.

Treceau zilele și băiatul nu se întorcea la palat. Tatăl lor, împăratul, era din ce în ce mai neliniștit. Feciorii au pornit în căutarea fratelui lor mai mare, dar ajungând în pădure s-au despărțit iar. Fratele mijlociu s-a întâlnit și el cu iepurele și a fost înghițit de balaur.

Feciorul mic, rămânând fără frați, a pornit în căutarea lor. Și el s-a întâlnit cu iepurele, dar nu a intrat în moară spunându-și că sunt destui iepuri în pădure. A pornit în altă direcție, dar după o vreme s-a întors la moară, unde a întâlnit o bătrână. A aflat de la ea că iepurele este un balaur care îi ademenește pe oameni în moară și îi mănâncă. Tot de la ea a aflat că puterea balaurului se află departe, într-un alt regat. Acolo este un lac în care se află un alt balaur, care are în burta lui un urs, iar ursul are în capul lui un iepure, în iepure se află un porumbel, în porumbel o vrabie, iar în vrabie se află puterea balaurului.

Prințul i-a mulțumit bătrânei și a pornit spre cealaltă împărăție. Aici s-a dat drept cioban pentru a ajunge în slujba regelui. Ajutat de fata împăratului, l-a învins pe balaur și a prins rând pe rând animalele din interiorul său. Ca răsplată, a primit de soție pe fata de împărat și jumătate din regat.

Revenit în împărăția lui, l-a învins și pe primul balaur, eliberând toți oamenii înghițiți de acesta. La castelul tatălui său au făcut un ospăț mare la care au dansat de bucurie.

Întrebări:

- De ce doar frații mai mari au fost prinși de balaur?
- Ce crezi despre felul în care este prezentat fratele mai mic în basme?
- Ce crezi că se poate întâmpla în realitate din acest basm?

Slovacii

17.226 slovaci.

Arad, Timiș, Bihor.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Ahoj! [Ahoi]

Bună ziua! – Dobrý deň! [Dobri deni]

Băiat – Chlapec [Chlapet]

Fată – Dievča [Dievcia]

Învățător – Učitel [Ucitel]

Învățătoare – Učitelka [Ucitelca]

Curiozități:

Slovacii din Nădlac țin foarte mult la obiceiurile de nuntă și mai ales la pregătirea dulciurilor.

O specialitate locală este tortul din nuci și zahăr ars, realizat în cele mai diverse forme, de la păsări, până la vapoare.

Promisiunea

Cândva foarte demult Dumnezeu împărțea popoarelor darurile sale. Un popor a venit să ceară recolte bogate, altul sănătate, un altul suprafețe întinse de pământ și așa mai departe. Fiecare popor cerea ceva.

După ce Dumnezeu a împărțit totul a observat în depărtare că mai vin cinci bărbați de statură mijlocie. S-au apropiat, și-au luat cu sfială pălăriile din cap și au rămas nemișcați în fața Domnului.

– Cine sunteți voi, de veniți cu întârziere?

– Suntem slovacii, Doamne!

– Și unde ați fost până acum? Eu am împărțit deja totul.

Dar văzându-i stând așa cu smerenie și știind că sunt săraci îi întrebă mai domol:

– Cu ce rugămintă ați venit?

– Doamne, noi am venit să te rugăm să ne iubești.

Rugămintea slovacilor l-a impresionat pe Dumnezeu.

– Bine, slovacilor, vă promit că vă voi iubi.

Bărbații bucuroși i-au mulțumit, și-au pus pălăriile pe cap și s-au pregătit să plece. Domnul i-a oprit:

– Așteptați puțin. Am totuși ceva pentru voi. Primul cadou pe care vi-l dau e o limbă frumoasă și armonioasă. Să o păstrați cu sfințenie. Al doilea cadou pe care vi-l dăruiesc sunt melodiile și cântecele frumoase. Ele vor fi așa de minunate că veți fi admirați pentru ele. Al treilea cadou este o țară minunată, sub munții Tatra, care va fi patria voastră. Nu va fi mare, dar va fi frumoasă și eu o voi îndrăgi mereu. Am și eu o rugămintă către voi: promiteți-mi că veți fi uniți, că nu veți fi invidioși și că vă veți ajuta întotdeauna unul pe altul.

Slovacii au promis că vor respecta cerințele Domnului, I-au mulțumit din nou și au plecat. Legenda spune că întotdeauna când slovacii au respectat angajamentul luat au dus-o bine, iar când au uitat de el au plâns amar.

Întrebări:

- De ce au primit slovacii mai mult decât au cerut?
- Tu ce ai fi cerut pentru poporul tău?
- Ce daruri crezi că are poporul tău?

Tătarii

23.935 tătari.

Constanța, Tulcea și municipiul București.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Meraba! [Meraba]

Bună ziua! – Iyi kunler!

[Ii kunler]

Băiat – Erkek [Erhec]

Fată – Kiz [Chiz]

Învățător – Ogretmen

[Oretmen]

Învățătoare – Ogretmen

[Oretmen]

Curiozități:

I Tătarii sau mongolii sunt originari din Asia și se înrudesesc cu turcii. Biserica în care se roagă tătarii se numește moschee.

Saran și Jumart

Într-un aul* trăiau doi vecini: Saran și Jumart. Într-o zi cei doi au pornit la drum împreună. După o zi de mers s-au oprit să mănânce. Jumart și-a scos mâncarea și l-a poftit și pe Saran. Acesta s-a prefăcut că nu-și poate deschide sacul și a mâncat de la vecinul său. În zilele următoare s-a întâmplat la fel, până când Jumart a rămas fără mâncare.

Pentru a nu-și împărți mâncarea cu Jumart, Saran a așteptat ca acesta să adoarmă, apoi a plecat în toiul nopții. Dimineăța Jumart a înțeles că a fost păcălit, dar nu s-a supărat, ci a mers mai departe. A ajuns la o căsuță într-o pădure. Acolo a găsit o jumătate de pâine pe masă, a mâncat o felie și s-a culcat într-un loc mai ascuns. După puțin timp au intrat în casă o vulpe, un urs și un șoricel. Jumart a aflat din discuția lor unde erau ascunse niște bogății.

În ziua următoare a căutat comoara și a plecat mai departe. Pe drum a aflat de la niște djini** că fata hanului era foarte bolnavă și că putea fi vindecată numai dacă hanul va tăia vaca neagră din ciurda sa și o va împărți săracilor.

Ajuns în orașul hanului, Jumart a dat de știre că o poate vindeca pe fată. Hanul a făcut ce i-a spus drumețul și fata s-a făcut bine imediat. Jumart a primit o mulțime de bani și s-a stabilit în oraș.

După o vreme a ajuns și Saran în același oraș și l-a întrebat pe Jumart cum s-a îmbogățit. Acesta i-a povestit totul. Saran a plecat în pădure, a găsit casa, însă a mâncat toată pâinea găsită. La miezul nopții au sosit animalele. Imediat și-au dat seama că este cineva în casa lor. Șoricelul l-a găsit repede și Saran a sfârșit ca hrană pentru animale.

* Sătuc de munte.

** Ființe supranaturale, numite și genii.

Întrebări:

- Cine dintre cei doi ți-ar plăcea să îți fie vecin?
- Care este vecinul tău preferat?
- Cum putem să comunicăm mai bine cu vecinii noștri?

Turcii

32.098 turci.

Constanța, Tulcea, București, Călărași, Brăila.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Merhaba!

[Merhaba]

Bună ziua! – İyi günler!

[İi ghiunler]

Băiat – Erkek [Erhec]

Fată – Kız [Kâz]

Învățător – Ogretmen

[Oretmen]

Învățătoare – Ogretmen

[Oretmen]

Curiozități:

Cea mai impresionantă figură din zona Dobrogei a fost liderul spiritual Sari Saltuk Dede. El a avut o atât de mare influență asupra etnicilor turci încât aceștia îl cinstesc în mod deosebit. Mormântul lui este înconjurat de candelă, iar creștinii ajung chiar să îl confunde cu Sfântul Nicolae.

Povestea lui Cahil

Un bătrân avea un fecior, pe care îl chema Cahil. Când bătrânul se îmbolnăvi îl chemă pe Cahil să-i dea un sfat:

– Să te ferești de spâni și să nu te tocmești cu ei.

După ce bătrânul își dădu răsuflarea, Cahil porni la drum. Merse multă vreme dar nu găsi de lucru nicăieri. Într-o zi se întâlni cu un spân, care-i propuse să-i fie slugă și-i promise că-i va da de mâncare și-l va îngriji. Se tocmiră și căzură la învoială. Nu vor avea voie să se supere unul pe celălalt, iar cel care se va supăra îi va plăti celuilalt un sac cu aur.

În prima zi de lucru Cahil se gândi că dacă va face vreo prostie, spânul se va supăra pe el și va trebui să-i dea sacul de aur promis. Ieși să îngrijească găștele, iar pe înserate le duse acasă. Găștele nu voiau cu nici un preț să intre în curte, iar Cahil se supără și le tăie pe toate. Seara spânul se supără dar nu-i spuse nimic. În ziua următoare se întâmplă la fel cu oile, dar spânul tot nu-i spuse nimic băiatului, ci hotărî să scape de el sub orice formă.

Ziua următoare spânul hotărî să plece la pădure și să nu se mai întoarcă, sperând că băiatul va crede că s-a prăpădit și va pleca. Cahil însă află de plan și se ascunse în sacul spânului. A doua zi spânul plecă, dar la prima oprire îl găsi pe băiat în sacul său. Nu se supără pe el, ci hotărî să se prefacă mort ca să fie înmormântat, crezând că astfel Cahil sigur va pleca. Totul se întâmplă conform planului, dar băiatul își dădu seama de păcăleala spânului și îl dezgropă.

Spânul nu mai putu să ascundă cât de supărat este pe Cahil, îi spuse că e supărat și trebui să-i plătească sacul de aur promis, ca să scape de el.

Întrebări:

- Ce sfat i-ai da lui Cahil?
- Ce sfaturi primești de obicei de la părinții tăi?
- Cum crezi că se pot descurca tinerii când rămân fără părinți?

Ucrainenii

61.098 ucraineni.

Maramureș, Suceava, Timiș,
Caraș-Severin, Tulcea, Satu-Mare.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Привіт! [Previt]
Bună ziua! – Добридень! [Dobrideni]
Băiat – хлопчик [Clopcic]
Fată – дівчина [Divcina]
Învățător – учитель [Uciteli]
Învățătoare – учителька
[Ucitelica]

Curiozități:

Limba ucraineană face parte din grupul limbilor slave. Vorbitorul de ucraineană se înțelege foarte bine și cu vorbitorii de rusă, poloneză, slovacă, și, cu grade diferite de dificultate, cu vorbitorii altor limbi slave. Totuși, limba ucraineană este o limbă diferită de celelalte limbi slave.

Burian și stafiile

Într-un sat trăiau un om sărac și familia lui. De multe ori nu aveau nici măcar ce mânca, cu toate că Burian muncea foarte mult. Ceva parcă nu mergea bine. În casa lor trăiau niște stafii, care întotdeauna făceau astfel încât oricât lucrau ei tot fără rost era.

Într-o zi Burian făcu rost de o felie de pâine și de o bucată de slănină. Toată familia se bucură. Se pregătiră să mănânce. Burian își scoase vioara și începu să cânte. La auzul muzicii apărură și stafiile și începură să danseze. Când se termină cântecul, stafiile se ascunseră sub sobă. Omul se gândi cum să scape de stafii și le întrebă:

- Nu vă înghesuiți prea tare sub sobă?
- Nu, noi putem să încăpem chiar și în cel mai mic loc.
- Chiar și în cutiuța asta mică?
- Da.

Stafiile intrară în cutiuță, dar acolo și rămaseră pentru că bărbatul le închise înăuntru. Apoi se duse în pădure la o moară și ascunse cutia sub piatra cea mare de morărit.

Zilele treceau și Burian se îmbogățea, ajungând a fi unul dintre cei mai bogați locuitori ai satului. Un vecin foarte bogat, căruia nu-i plăcea că altcineva ar putea fi mai bogat decât el, se duse la Burian și îl întrebă cum de s-a îmbogățit. El îi povesti amănunțit.

Vecinul bogat plecă imediat în pădure și eliberă stafiile din cutie. Apoi le spuse să se întoarcă la cel care le-a închis în cutie și să se răzbune. Stafiile îi răspunseră că nu se mai întorc la vechea gazdă, deoarece Burian le păcălise de prea multe ori. Ca răsplată însă, vor merge în casa celui care le-a eliberat. Începând din ziua aceea, omul bogat începu să-și piardă averea, ajungând la sapă de lemn.

Întrebări:

- De ce crezi că Burian s-a îmbogățit iar vecinul său nu?
- De ce crezi că nu se mai întorc stafiile la Burian?
- Ce crezi că le rămâne oamenilor pe timp îndelungat?

Chinezii

2.243 chinezi.

Să învățăm cuvinte:

Salut! – Ni hao!

Bună ziua! – Ni hao!

Băiat – Nann haițâ

Fată – Nu haițâ

Învățător – Lao ciâ

Învățătoare – Lao ciâ

Curiozități:

Dragonul este unul dintre simbolurile cele mai importante ale chinezilor. Ei se consideră descendenți ai dragonilor. Dragonul este un simbol pentru bogăție, noroc, prosperitate, putere, eroism și nobilitate. Este asociat cu vremea și apa și se consideră că are puterea de a aduce ploaia.

Jiang Li și pasărea fermecată

Se spune că în vremuri foarte vechi pe lângă orașul Ghinan curgea râul Iufu, dar pe vremea aceea muntele Mighi încă nu exista. În acele vremuri trăiau o mamă și o fiică. Tot ce aveau Jiang Li și mama sa erau o casă din paie și o pasăre fermecată. Această pasăre era cea mai bună prietenă a fetei. Pasărea cânta atât de frumos încât tot satul a aflat despre vocea ei cea minunată.

În sat trăia și un om foarte bogat, care avea o fiică de aceeași vârstă cu fata săracă. Ling Mei a aflat despre vocea minunată a păsării, și i-a cerut tatălui său să i-o aducă cu orice preț. Omul bogat i-a oferit lui Jiang Li foarte mulți bani pentru pasăre, însă ea a refuzat să o vândă. Atunci bogatul a luat pasărea cu forța și a dus-o lui Ling Mei.

La palat însă, în loc să cânte frumos pasărea scotea niște sunete de nu puteai sta în apropierea ei. După câteva zile, Ling Mei a vrut să lovească pasărea, însă a lovit colivia. Colivia s-a spart și pasărea a zburat acasă. Ling Mei, fiind foarte supărată, a plătit pe cineva să scape de Jiang Li.

În timp ce Jiang Li era jos la râu și spăla hainele, omul plătit s-a apropiat de ea și a împins-o în râu. Fata s-a scufundat în apă, dar râul Iufu a început să-i vorbească. I-a spus că îi dăruiește, pentru bunătatea ei, o agrafă de jad care o va face foarte frumoasă. Fata a ieșit din râu și s-a făcut atât de frumoasă, încât și mama sa a recunoscut-o cu greu. Tot satul a aflat despre frumusețea fetei.

Ling Mei s-a dus și ea la râu, dar s-a întors mai urâtă și mai bătrână. S-a supărat și mai tare și i-a poruncit tatălui ei să scape de Jiang Li și de mama ei. Pasărea le-a prevenit pe cele două femei și ele au plecat din sat. Când urmăritorii s-au apropiat de ele, fata a aruncat agrafa în râu. Din agrafa de jad s-a făcut un munte care le-a apărut de omul bogat.

Acest munte este azi muntele Mighi.

Întrebări:

- Crezi că Ling Mei a meritat toate pedepsele?
- De ce era pasărea fermecată?
- Ce alte legende asemănătoare cunoști?

Arabii

Să învățăm cuvinte:

Salut! – سلام [Salaam!]
Bună ziua! – يوم طيب [Yaum taieb!]
Băiat – ولد [Ualad]
Fată – بنت [Bint]
Învățător – معلم [Mualim]
Învățătoare – معلمة [Mualima]

Curiozități:

Limba arabă face parte din aceeași familie lingvistică din care face parte și limba ebraică. De aceea aceste limbi sunt destul de asemănătoare, iar cititul se face de la dreapta la stânga.

Ghinionul unui negustor

Unui negustor îi mergea atât de bine încât reușise să adune o avere foarte mare.

– Ce viață bună am – se gândea Mehdi – toate afacerile îmi reușesc, totul merge perfect.

După o vreme, hotărî să cumpere grâu cu jumătate din banii câștigați până acum. Plănuia să-l vândă în timpul iernii ca să câștige dublu. Iarna, prețul grâului scădea din ce în ce mai mult, în loc să crească. Prietenii îl sfătuiră să-și vândă grâul, dar el tot nu voia.

Într-o zi, o furtună mare distruse acoperișul casei și tot grâul se udă. În ziua următoare Mehdi plăti mulți bani pentru transportul grâului care începuse să se strice. Pierdu astfel și mai mulți bani.

Mehdi hotărî să meargă la un ghicitor. Acesta îi spuse că s-a născut sub o stea cu ghinion. Mehdi nu-l crezu pe ghicitor și se hotărî să-și încerce din nou norocul. Cu cealaltă jumătate a banilor cumpără multă marfă și porni cu vaporul spre o altă țară. Pe mare, o furtună îi distruse vaporul. Rămase fără nimic, dar în viață. Își încercă apoi norocul la un om bătrân, unde câștiga destul de mult, dar, fiindu-i teamă că nu va fi plătit după munca sa, decise să-și ia singur ceea ce merită. Bătrânul îl izgoni și Mehdi rămase din nou fără bani.

Mergând pe stradă începu să vorbească de unul singur:

– Oare câtă vreme nu voi avea noroc? Mi se pare că totul este în zadar, dacă Alah nu e de partea mea.

Un derviş* bătrân îl auzi și îi spuse:

– Alah nu va fi cu tine, până când nu te vei feri de dorința de a avea averea altuia. După ce te vei schimba îți vei găsi din nou norocul și-l vei avea iar pe Alah de partea ta.

* Călugăr musulman.

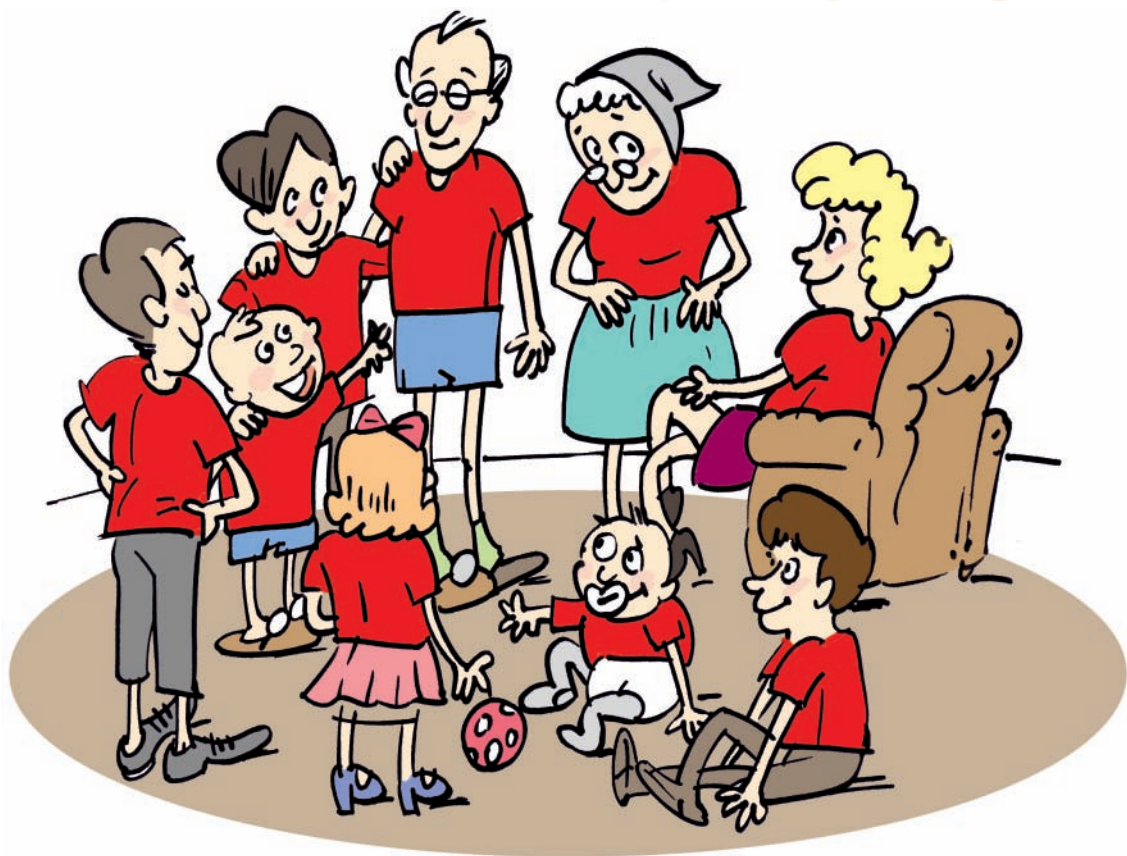
Întrebări:

- De ce devine Mehdi prea încrezător în sine?
- Crezi că Mehdi este ghinionist?
- Cum își poate cineva schimba norocul?

Membrii familiei mele

mama, tata, sora, fratele, bunica,
bunicul, unchiul, mătușa,
verișoara, verișorul, familie

„Asta e familia mea”

Anul trecut de Crăciun toată familia mea a primit același lucru. Ce? O să vi se pară amuzant poate, dar cu toții am primit câte un tricou pe care scria: „Asta e familia mea”.

Bunicul poate s-ar fi bucurat mai mult dacă ar fi primit o cămașă și o cravată. Când el era tânăr acestea erau la modă. Eu însă nu suport să umblu cu cravată și cămașă cu toate că mama îmi spune că mi se potrivește și că arăt bine și elegant. Mie îmi plac mai mult tricourile mari și colorate care sunt pentru tineri.

Surioara mea arată cu tricoul pe ea de parcă ar avea o rochiță cam haioasă și pentru o fată mai mare. Ei îi place însă foarte mult. Arată la fel ca bunica și mama. Întotdeauna și-a dorit haine ca ale mamei.

Nici bunica nu e prea încântată de noul tricou. Ea s-ar fi bucurat mai tare dacă ar fi primit un șorț, care i-ar fi fost de mare ajutor când ne face prăjituri.

Mama spune că se bucură de tricou, dar o cămașă elegantă cu care să umble prin oraș i-ar fi plăcut mai mult. Tricoul îl poate folosi doar când iese la o plimbare sau într-o excursie.

Tata n-a spus nimic, dar de fiecare dată îl văd cu același tricou, de parcă el ar fi primit mai multe. Când mă îmbrac și eu în tricou zâmbește de gura îi ajunge până la urechi. De ce? Nu știu. Poate că el a fost cu ideea ca toți să avem tricourile la fel...

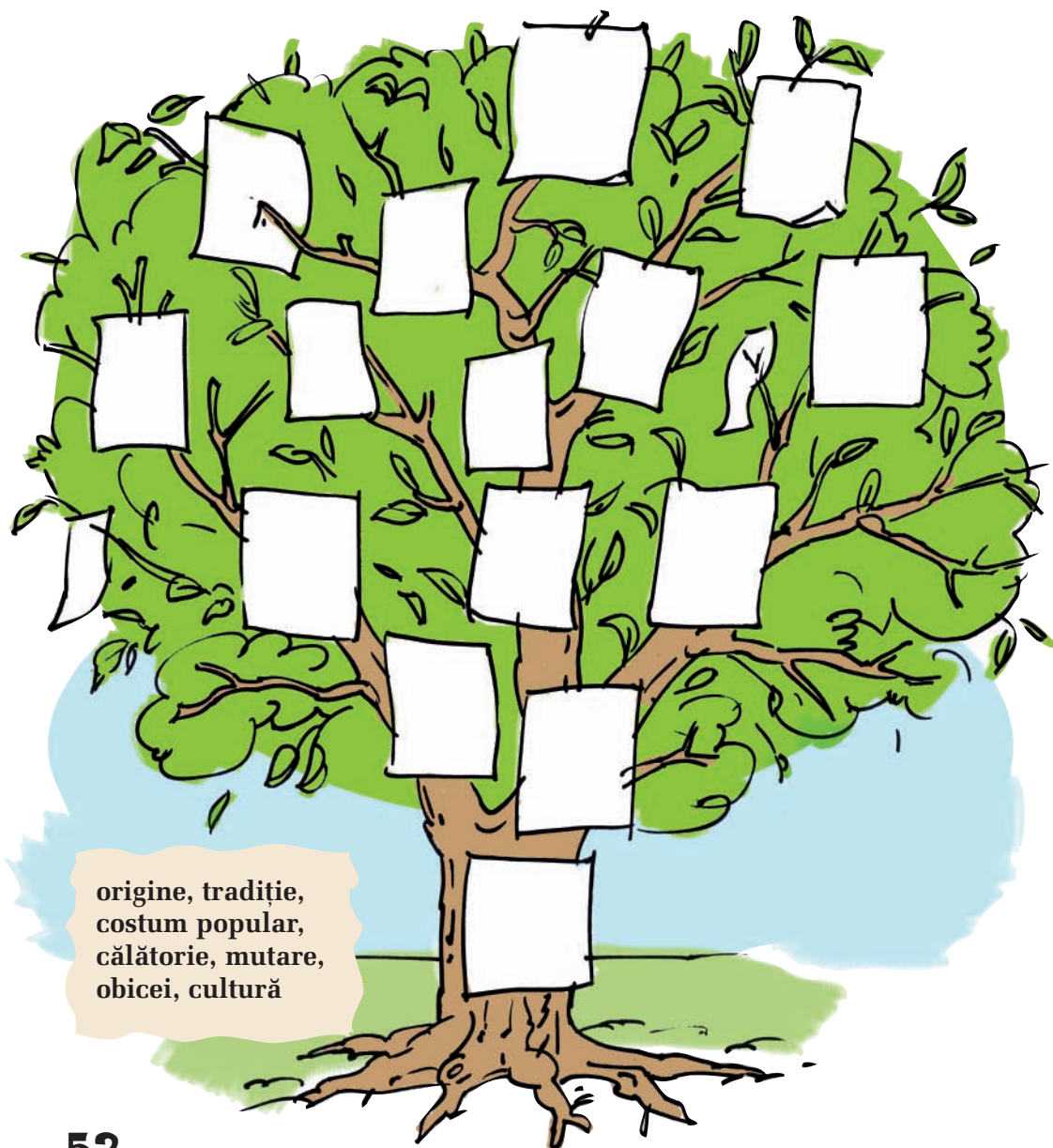
Mai am multe întrebări fără răspuns despre aceste tricouri, dar un lucru e sigur. Când toată familia se îmbracă la fel arătăm foarte haioși, iar ceilalți ne privesc lung. Dar nu contează, am început să ne simțim bine în aceste tricouri, și sunt chiar mândru că toți știu că asta e familia mea, cu mic și mare.

Întrebări:

- Cine sunt membrii familiei tale?
- Ce rol are fiecare dintre membrii familiei tale?
- Ce vă face să fiți o familie?

Familia mea vine din...

Originile mele

Când doamna învățătoare ne-a întrebat dacă avem acasă porturi populare, mi-am amintit că mama are un costum, de pe vremea când era fetiță. Eu mă îmbrăcam în el când voiam să fiu cât mai frumoasă. Am ridicat mâna. Doamna ne-a rugat să venim cu toții la școală îmbrăcați în costume populare.

În ziua următoare, în drum spre școală eram foarte fericită. Mi se părea că toată lumea îmi zâmbește prietenos. Când am ajuns la școală m-am întristat. Crezusem că toate fetele vor avea portul la fel, dar mă înșelasem.

Una dintre colege a venit cu un port foarte colorat. Pe deasupra șorțului ei era mai mic și mai frumos. Altă colegă avea multe mărgelile la gât, cercei mari, aurii și un batic colorat. Colega mea de bancă avea bluză brodată și portul ei era un fel de rochie. Dintr-o dată portul meu mi s-a părut prea simplu. Nu înțelegeam nimic. Am întrebat-o pe doamna învățătoare de ce unele fete poartă cercei aurii, iar altele nu și de ce unele porturi sunt mai simple, iar altele mai colorate.

Doamna învățătoare a zâmbit.

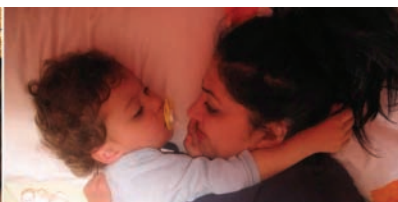
– Portul popular – a spus ea – nu este unic pentru toate satele sau orașele țării. Sunt sate unde portul este mai colorat, cu mai multe broderii. Chiar unde sunt porturi asemănătoare, dacă te uiți cu atenție, nu găsești două porturi identice. Și acesta este un lucru frumos. Fiecare port popular este simbolul unui sat sau al unei zone a țării. Cu acest port poți dovedi originea ta, locul de unde provii tu și familia ta. Și cum suntem mulți și din locuri diferite, și costumele pe care le-ai adus sunt diferite. Nu fi tristă că tu nu ai batic. Portul tău este frumos așa cum este, pentru că acolo, în satul de unde vin bunicii tăi, oamenilor așa le-a plăcut.

Întrebări:

- Tu ce obiceiuri, mâncăruri sau alte lucruri care arată originile familiei tale poți să prezinți?
- Ai dori ca toate porturile să fie la fel? De ce?
- Când vei avea propria ta familie, unde ai vrea să trăiască ea?

Mame și copii

mamă, copil,
asemănări, deosebiri,
moștenire, specific,
identitate, etnie

Cu cine semăn?

Vlăduț era cam neascultător. Dacă mama lui avea nevoie de ajutor, el pleca de acasă cu prietenii. Dacă mama îi spunea să aibă grijă cum trece strada, el nu era atent la mașini.

Într-o zi, pe când afară era foarte frig și ploua, Vlăduț stătea în cameră și se plictisea. I-a venit ideea să se ducă la prietenul său Andrei, care locuia în cealaltă parte a orașului. Mama lui nu l-a lăsat, de teamă să nu răcească pe ploaie.

– Ce bine ar fi dacă aș fi elefant! și-a spus Vlăduț. Elefanților nu le e frică de ploaie și nu trebuie să asculte de nimeni!

Deodată totul s-a schimbat în jurul lui și s-a trezit într-o pustietate mare, unde era foarte cald. O turmă de elefanți venea spre el.

– Mă voi duce cu ei! s-a bucurat Vlăduț. Elefanții sunt puternici și nu trebuie să asculte de nimeni!

A întâlnit un elefanțel, cam de vârsta lui, și s-a împrietenit cu el. Au petrecut zile foarte frumoase împreună: s-au jucat de dimineața până seara, chiar și pe ploaie zburdau veseli și se stropeau cu apă.

Vlăduț a observat că prietenul său este întotdeauna atent la sfaturile mamei sale și nu face tot ce îi trece prin cap.

– Tu ești cel mai mare dintre animale, poți să faci tot ce-ți dorești, a spus Vlăduț într-o zi prietenului său. De ce stai întotdeauna lângă turmă dacă mama ta spune așa? N-ar trebui să-ți fie frică de nimeni, de ce nu ieși la joacă când vrei tu?

– E adevărat că sunt un animal puternic, dar sunt încă mic și nu le știu pe toate. Mama mă iubește, chiar dacă nu mă lasă să fac tot ceea ce vreau eu.

Când s-a trezit, Vlăduț a fugit în bucătărie, unde mama sa pregătea cina.

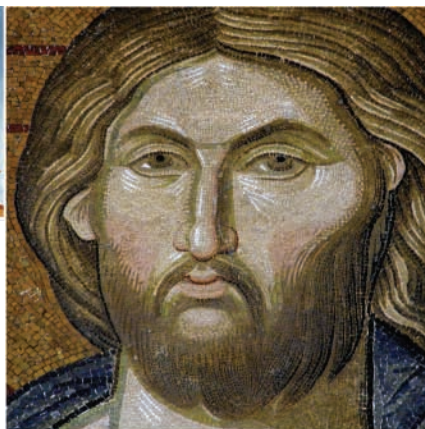
– Mamă, tu ești cea mai bună mămică! a strigat el.

Întrebări:

- Prin ce se aseamănă mamele și copiii?
- De ce nu rămâne Vlăduț în lumea elefanților?
- Care este cea mai bună mamă?

Religia mea

religie, biserică, valoare,
credință, sărbătoare,
bucurie, înțelegere,
comportament,
liber cugetător

Zi de sărbătoare

Era primăvară. Toată familia mea se pregătea pentru marea sărbătoare a Paștelui. Eu făceam curățenie cu tata, iar mama gătea niște bunătăți foarte apetisante.

A sosit și ziua mult așteptată. Dimineața am mers la biserică, iar apoi am luat prânzul împreună. Mai târziu am ieșit în curte, să ne jucăm cu prietenii. Noi eram îmbrăcați foarte frumos, în hainele cele mai noi. Vecinii erau în hainele lor obișnuite, de parcă nici n-ar fi fost sărbătoare. I-am întrebat de ce nu s-au îmbrăcat mai altfel, mai frumos.

- Este doar o simplă duminică.
- Dar este Paștele!
- Paștele? Paștele va fi doar peste două săptămâni.

Ni s-a părut ceva ciudat și am fugit în casă, unde l-am întrebat pe bunicul despre sărbătorirea Paștelui. El a început să ne povestească.

Așa cum sunt mai multe popoare, sunt și mai multe religii. Există ortodocși, catolici, mozaici, luterani, reformați, mahomedani și mulți, mulți alții. Fiecare credem în același lucru, dar puțin altfel. Avem obiceiuri și sărbători diferite, dar unele se aseamănă foarte mult sau sunt chiar identice. Un exemplu e și Paștele, când creștinii sărbătoresc același lucru dar puțin diferit. Datele sunt uneori diferite deoarece calendarele diferă.

Crăciunul e sărbătorit în aceeași dată de toți creștinii, însă evreii sărbătoresc Hanuka în loc de Crăciun. Există persoane care aleg să nu practice nici o religie. Dacă cineva este altfel sau are alte sărbători și crede în alte lucruri nu înseamnă că nu este la fel ca noi. Micile diferențe ne fac să fim mai buni și să avem o lume mai interesantă.

L-am ascultat pe bunicul și am ieșit în curte. Ne-am jucat în continuare cu prietenii noștri. Ei sunt puțin altfel, dar sunt și ei copii ca și noi.

Întrebări:

- Ce religii cunoști?
- Ce sărbători celebrează familia ta?
- De ce crezi că unii oameni nu practică o religie anume?

Locuințele noastre

casă, cabană, fermă, cort, apartament,
bloc, conac, castel, vilă, locuință

Case în care am locuit

Prima casă în care îmi amintesc să fi locuit este casa bunicilor. Bunicii mei locuiau la țară, într-o zonă de deal. Casa avea două camere mari, iar în curte bunica îi ceruse bunicului să-i construiască o bucătărie de vară și un șopron. Șopronul de lemn era locul meu favorit de distracție, acolo mă jucam de-a magazinul.

Când am împlinit 6 ani, m-am mutat la părinții mei, în oraș. Aici locuiam într-un bloc cu patru etaje. Apartamentul nostru avea două camere, un hol, o baie, o bucătărie, o cămară și balcon. La parter locuia prietena mea, căreia îi dădeam nuci de pe balcon, coborând un coșuleț legat cu sfoară.

Când am intrat la facultate, am locuit într-un cămin studențesc. Eram șapte fete în cameră și aveam paturi suspendate. Dormeam în patul de deasupra și îmi aranjam deasupra capului un raft cu obiecte dragi. Aveam aici o căniță de lut în formă de butoi, pe care o promisem cadou.

Îmi amintesc că odată am locuit și într-un cort. Atunci am fost cu colegi de-ai mei la munte. Era vară și era foarte cald. Ne puseseăm corturile lângă un râu. Noaptea stăteam până târziu lângă foc să spunem glume și să cântăm.

Acum locuiesc într-o garsonieră. Am o singură cameră, bucătărie, baie și hol. De la fereastra balconului se vede cartierul vecin și pădurea de lângă oraș. Îmi place să păstrez obiecte drăguțe primite cadou: am un suport de creioane din Spania, un ou încondeiat din Suceava, un tablou cu castelul Peleş de la Sinaia, o bombonieră cu Teatrul Național din Cluj.

Tu în ce case ai locuit?

Întrebări:

- Prin ce se aseamănă casele tuturor oamenilor?
- Prin ce diferă casa ta de a unuia dintre vecinii tăi?
- De ce arată casele în moduri diferite?

Comunitatea

oraș, stradă,
cartier, sat, drum,
vecini, grup,
comunitate,
multicultural

Orașul meu

Orașul meu se numește Cluj-Napoca și se află în inima Ardealului. El este înconjurat de munți, unde poți face excursii lungi sau numai plimbări pentru a culege fel de fel de flori de câmp colorate sau ciuperci gustoase.

Este un oraș foarte frumos. Are multe clădiri vechi, unde au locuit oameni faimoși, biserici înalte, ba chiar și rămășițe ale zidului ce cuprindea orașul odinioară. Peste tot observi clădiri sau statui, ce au rămas aici din timpuri vechi, și care au câte un secret ce te așteaptă să îl dezlegi.

Este un oraș în care niciodată nu te plictisești. Poți să te duci la cinema, la teatru, poți ieși la un suc cu prietenii, poți să faci sport sau să te plimbi pe malul Someșului. Poți să te joci în parcuri, să vizitezi muzee, să mănânci prăjituri la cofetării cu vitrine îmbietoare.

După cum vedeți este un oraș foarte frumos și plin de viață, deși nu pentru aceste lucruri îmi place atât de mult.

Cel mai important lucru este faptul că pot să îl numesc orașul MEU. Este orașul meu, pentru că aici m-am născut, am mers la grădiniță și apoi la școală. Aici am învățat să vorbesc, să citesc, aici locuiesc părinții mei și aici am toți prietenii. Mă leagă amintiri de el, aici am tot ce este cu adevărat important pentru mine. Când plec undeva pentru o perioadă mai lungă, întotdeauna mă simt puțin tristă, iar atunci când ajung acasă, zâmbesc când recunosc împrejurimile Clujului.

Eu cred că nu este așa de important dacă locuiești într-un oraș sau într-un sat, la mare sau la munte, într-o comună mică sau mare. Cel mai important lucru este ca acolo unde trăiești să te simți acasă, să poți spune cu bucurie: „Acesta e orașul sau satul meu!”

Întrebări:

- Ce elemente comune sunt între clădirile de pe strada ta?
- Ce te face să spui despre un loc că este al tău?
- Din ce grupuri faci parte?

Prieteni

comunicare, joc,
diversitate,
unicitate,
prietenii, noi

Cine îmi sunt adevărații prieteni?

În fiecare zi obișnuiam să merg acasă cu același băiat, cu George. Deci, probabil că el era prietenul meu. Într-o zi însă George mi-a spus că de săptămâna următoare se va muta în alt cartier, deci nu vom mai merge împreună spre casă. Totul s-a schimbat, George locuiește acum în același cartier cu Mircea și merg împreună acasă. Ei sunt doi prieteni.

Angela, fosta mea colegă de bancă, după ce a fost așezată într-o altă bancă, mi-a spus: nu e nici o problemă. Am stat împreună în clasa întâi și a doua. Am împărțit aceleași creioane și aceeași radieră. Iar acum spune că nu e nici o problemă?

La bloc mă joc de foarte multe ori fotbal. Ionel este prietenul meu deoarece suntem în aceeași echipă. Când ne jucăm împreună îmi spune de fiecare dată ce portar bun sunt, ce sărituri extraordinare am și că sunt cel mai tare. Sâmbătă am ieșit în curte mai târziu, deoarece am fost în vizită la niște prieteni ai părinților. Ionel se juca cu copiii din blocul vecin. Am vrut și eu să mă joc dar mi-a spus să-mi caut o pereche. Dacă aduci încă un jucător... M-am supărat pe Ionel și am fugit în casă.

Radu este vecinul bunicilor mei, probabil el este prietenul meu. Mergem la pescuit împreună în fiecare vacanță. Vara trecută am fost de mai multe ori la pescuit. Într-o zi îmi uitasem undița acasă. Priveam cum pescuiește Radu și mi s-a făcut și mie poftă. I-am cerut undița, dar a refuzat spunând să mă duc acasă după a mea. M-am dus acasă, dar n-am mai mers la pescuit.

Cine sunt prietenii mei? Nu știu, probabil că încă nu i-am cunoscut. Dacă nu îi voi găsi în clasa a IV-a, sigur îi voi găsi cândva. Cel târziu atunci când voi fi mare.

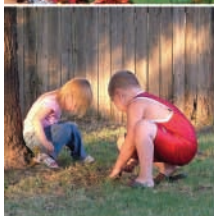
Întrebări:

- Cine sunt prietenii copilului din text?
- Cum îți alegi prietenii?
- Ce înseamnă pentru tine prietenia?

Băieți și fete

fată, băiat,
asemănare, diferență,
eu, tu, el, ea

Ei și ele despre ele și ei

Băieții despre fete: Fetele se supără foarte repede, dar poți să te împaci la fel de ușor cu ele; sunt bune la inimă; îi iubesc pe băieți; sunt încăpățânate. Ele nu trebuie să meargă în armată. Unele au glasul gros, altele glasul subțire. Trebuie respectate de toată lumea, mai ales de băieți. Nu prea se joacă, vorbesc mai tot timpul despre băieți. Se pregătesc ore întregi în fața oglinzii. Fetele sunt mai liniștite în timpul orelor.

Fetele despre fete: Putem să ne lăsăm părul să crească oricât de lung dorim, putem să purtăm fustă, nu doar pantaloni, suntem mai frumoase decât băieții și nu putem fi lovite de ei, pentru că suntem fete. Când ni se încâlcește părul e cam greu să-l desfacem. Suntem foarte puternice când dorim ceva. Suntem harnice. Putem să ținem un secret. Scriem mai frumos decât băieții.

Fetele despre băieți: Băieții le trag pe fete de păr. Nici ei nu sunt urâți, unii sunt chiar frumoși. Câteodată vorbesc urât, joacă foarte bine fotbal, dar în majoritatea cazurilor se ceartă. Dacă se joacă pe echipe sunt întotdeauna în aceeași echipă. Se duc la udat. Dacă fetele nu au creioane le dau ei. Au părul scurt, deci se pot pieptăna mai ușor.

Băieții despre băieți: De ziua femeii cumpărăm flori pentru fete. Putem să bulgărim fetele. Ne plac mașinile, ne uităm foarte mult la fotbal, mâncăm cât putem de mult. Iubim fetele. Putem să ne facem freză de arici. Suntem actorii principali în majoritatea filmelor, doar băieții și bărbații sunt menționați în istorie. Dăm întâlnire fetelor. Ne plac sporturile extreme.

Întrebări:

- Cu care dintre afirmații ești de acord? De ce?
- Care sunt asemănările dintre fete și băieți?
- Care sunt diferențele dintre fete și băieți?

Rețete tradiționale

bucătărie,
condimente,
gust, aromă,
preferințe

Omletă cu diferite arome

Omleta se prepară foarte ușor. Cu puțin ajutor din partea părinților în câteva minute puteți și voi să preparați o mâncare foarte gustoasă și de fiecare dată puțin altfel, cu un alt gust, o altă aromă.

Avem nevoie de următoarele ingrediente de bază la pregătirea unei omlete: câteva ouă (în funcție de cât de foame ne este sau câți suntem), cașcaval sau brânză, legume după gust, o tigaie, puțin ulei.

Dacă ne e poftă de omletă cehă cu șuncă o putem găti ușor. Se bat ouăle. Se adaugă puțin caș ras, smântână și făină. Se toarnă compoziția în tigaia unsă cu ulei sau untură. Se adaugă șunca tăiată mărunt și puțin piper. Se prăjește la foc potrivit, apoi se pune pe o farfurie, se rulează și se servește imediat.

Dacă ne e poftă de omletă sârbească cu brânză de oaie și ardei o putem găti ușor. Se coc câțiva ardei, iar apoi se curăță de coajă. Se taie în felii și se așează în tigaie cu puțină smântână și lapte. Se fierb timp de cinci minute. Se adaugă puțin ulei. Se presară brânză și se pun ouăle bătute. Când ouăle s-au întărit, se servește.

Dacă ne e poftă de omletă maghiară cu cașcaval ras o putem găti ușor. Ouăle se bat bine și se adaugă puțină făină cu mare atenție. Se pune și puțin lapte, iar la sfârșit se pun cașcavalul ras și sarea. Această compoziție se toarnă în tigaia fierbinte, unsă cu untură. Se prăjește pe ambele părți și se servește rulată.

Mie îmi plac foarte mult legumele și mănânc uneori omletă cu legume. Se taie mărunt câteva bucăți de morcovi, ardei, dovlecei, ceapă. Se prăjesc în tigaia fierbinte, unsă cu puțin ulei. Se adaugă ouăle bătute peste legumele călite, apoi puțin caș ras și condimente. Se servește cu un pahar de suc de roșii.

Întrebări:

- Cum ar fi lumea dacă ar exista doar un singur fel de omletă?
- Ce dă gust bun unui fel de mâncare?
- Cum ar arăta lumea dacă toți oamenii ar fi la fel?

Real și imaginar

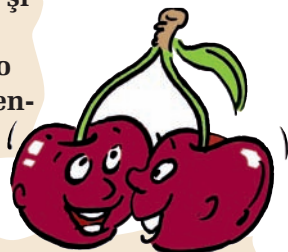
real, realitate,
imaginar,
imaginație,
percepție, părere

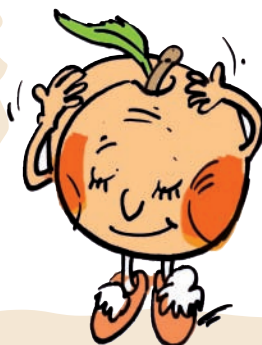
Mărul: Fruct al mărului, de formă rotundă-turtită și de diferite culori.

Portocala: Fructul portocalului, de formă sferică, aromat și zemos, bogat în vitamine, învelit într-o coajă de culoare galben-roșiatică.

Cireașa: Fructul cireșului, mic, sferic, cărnos, de culoare roșie sau galbenă, cu gust dulce sau amar.

Piersica: Fructul piersicului, sferic, cărnos, succulent, acoperit cu o piele pufosă de culoare galben-roșiatică.

Lămâia: Fructul lămâiului, de formă sferică alungită, cu coaja galbenă, aromată și cu miezul acru, bogat în vitamine.

Kiwiul: Fruct comestibil din Asia, cu formă ovală, de mărimea unui măr mijlociu, cu miezul verde, cărnos, acrișor și cu coaja pufosă, verde-maronie.

Ce pare și ce este

(Mărul): – Salut, sunt mărul cel gustos și colorat. Eu sunt rotund și bun în prăjituri. Am un secret: nu-mi plac portocalele pentru că sunt prea portocalii.

(Piersica): – Salut, sunt o piersică dulce și parfumată. Din mine se fac și creme de față. Am un secret: nu-mi plac cireșele pentru că sunt prea mici.

(Lămâia): – Salut, sunt lămâia acrișoară și răcoritoare. Am multe, multe vitamine. Am un secret: nu-mi plac merele pentru că au prea multe culori.

(Kiwiul): – Salut, sunt kiwiul verde și exotic. Sunt frumos și ornez tarte adesea. Am un secret: nu-mi plac piersicile pentru că sunt prea cărnose.

(Portocala): – Salut, sunt portocala rotundă. Sunt atât de bună în sucuri! Am un secret: nu-mi plac fructele de kiwi pentru că seamănă cu un cartof.

(Cireșa): – Salut, sunt cireșa cea cu multe surori. Uneori putem fi și cercei. Am un secret: nu-mi plac lămâile pentru că sunt mult prea lunguiețe.

Țrrrrrr! Țrrrrrr! Țrrrrrr! *Ce e cu sunetul acesta? De unde vine? Țrrrrrr! Țrrrrrr! Țrrrrrr! A, e ceasul deșteptător!* Robi se frecă la ochi și se uită în jur. *Și fructele vorbitoare?... Am visat...*

Mama deschide ușa:

– Ce vrei să mănânci azi?

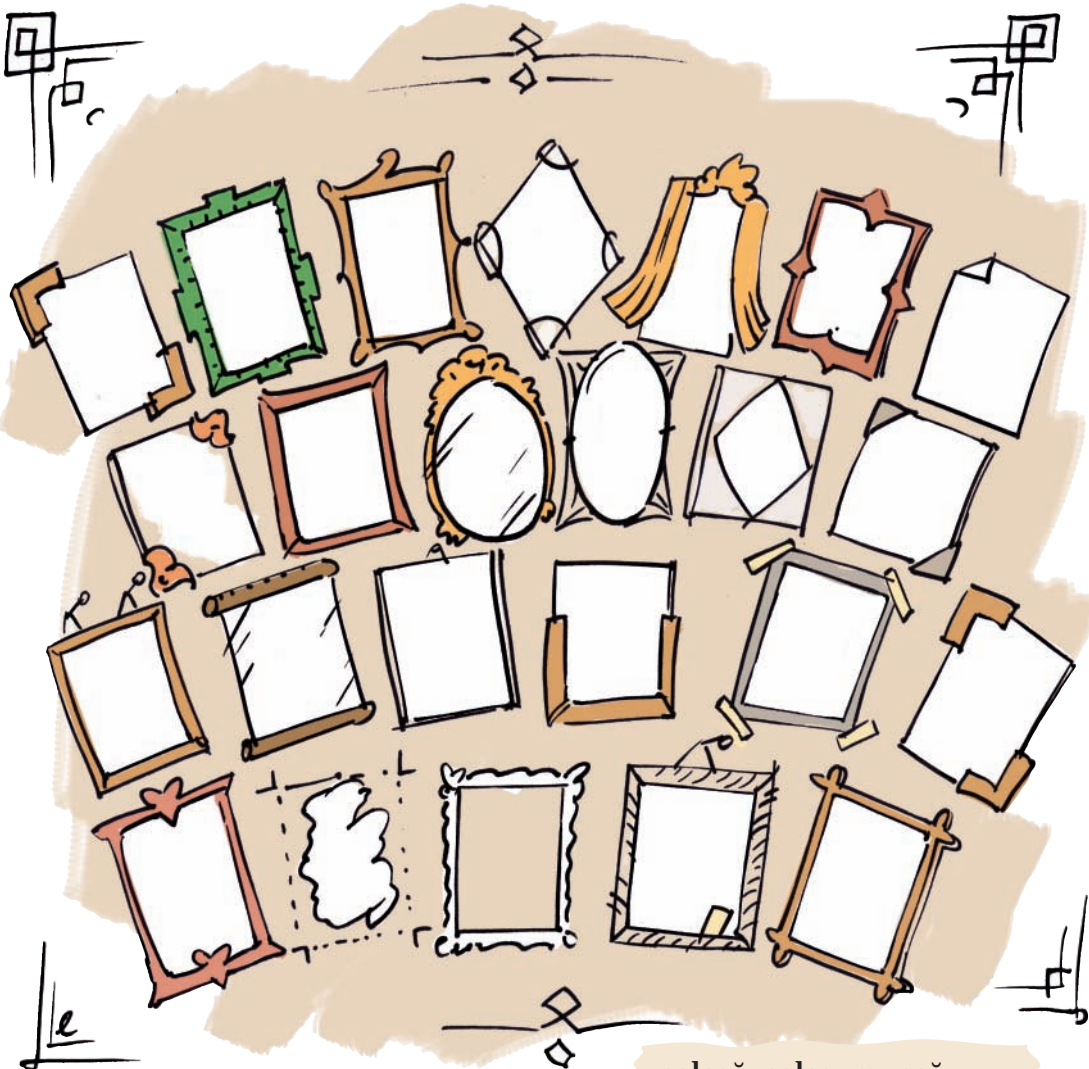
– Salată de fructe! De mere, de piersici, de portocale și de kiwi, cu sirop de lămâie și o cireășă în vârf.

Întrebări:

- Ce crezi despre ce spun fructele unele despre altele?
- Ce este real și ce este imaginar în acest text?
- De ce crezi că a dorit băiețelul salată din toate fructele?

Albumul clasei

colegă, coleg, muncă,
învățare, școală, educație,
cunoaștere, vârstă

Cum putem face un album al clasei?

Într-un album al clasei suntem cu toții. Fiecare își alege fotografia care-i place și poate să deseneze ceva. Dacă dorim, putem să și scriem câte ceva despre noi. Punem albumul pe perete și oricine intră la noi în clasă poate să ne cunoască astfel.

Avem nevoie de:

- poze cu fiecare dintre noi;
- poze cu toată clasa din timpul unor excursii, serbări, diferite activități sau lecții;
- un carton mare sau mai multe cartonașe mici lipite unul lângă altul;
- creioane colorate;
- lipici;
- foarfecă.

Cum procedăm?

1. pe cartonul mare vom așeza pozele noastre în poziția aleasă de noi;
2. dacă ne-am înțeles referitor la poziție putem să lipim pozele;
3. fiecare își scrie numele sub poza sa cu creioane colorate;
4. în partea de sus scriem anul și clasa;
5. punem și poza învățătoarei sau a învățătorului;
6. decorăm planșa după placul nostru;
7. atârnăm planșa la un loc unde poate fi văzută de toată lumea.

Întrebări:

- Care sunt cele mai importante trei trăsături ale tale?
- Cum ai dori să-și amintească ceilalți de clasa voastră?
- Cum ai dori tu să îți amintești de clasa voastră?

Notițe

[illegible]